

Otázka: Úvod do veřejné správy

Předmět: Veřejná správa, Společenské vědy

Přidal(a): Valeri

SPRÁVA

- Cílevědomá společenská činnost směřující k naplnění a dosažení cíle, který má charakter veřejný, nebo soukromý
- Obsah a charakter správy určuje správní právní odvětví

Členění – podle vlastnických práv rozdělujeme na správu:

- **VEŘEJNOU** (státní a samosprávní instituce, úřady VS)
- **SOUKROMOU** (FO, PO, soukromá organizace).

VEŘEJNÁ SPRÁVA

- správní činnost související s poskytováním veřejných služeb
- obstarává veřejné úkoly a činnosti ve veřejném zájmu (obrana, školství, zdravotnictví...)
- soubor institucí, které tyto činnosti vykonávají (ministerstva, policie, úřady)
- je rozdělena na **STÁTNÍ SPRÁVU** a **SAMOSPRÁVU**

Funkce VS:

- **a) mocenská** – donucuje, přikazuje a zakazuje. VS realizuje svou moc ve společnosti prostřednictvím právního řádu a působením státního zřízení.

- **b) ochranná** - zajišťuje vnitřní ochranu, vnější ochranu, veřejný pořádek, bezpečnost a obranu občanů a státu.
- **c) organizační** - organizuje záležitosti státu (člení území na menší územní celky - kraje, okresy, obce), záležitosti institucí (vytváří organizační struktury dle obsahu a oboru činnosti - např. správu obrany státu, správu soudů...) a záležitosti občanů (služby zdravotní, vzdělávání...)
- **d) regulační** - vytváří v demokratické společnosti systém řízení společnosti založený na politickém pluralismu, na vzájemné komunikaci, solidaritě a toleranci
- **e) funkce služby veřejnosti** - tj. činnosti ve veřejném zájmu (např. služby sociální, finanční, pečovatelské, hospodářské...)

VS se rozumí:

- a) správa území (stát, kraje, obce)
- b) správa věcí (komunikace a silnice)
- c) správa záležitostí (služby občanům - svoz odpadu, uzavření sňatku)
- d) správa veřejných financí (rozpočty)
- e) správa objektů a zařízení (budovy, přírodní zdroje)

STÁTNÍ SPRÁVA

- je definována jako veřejná správa uskutečňovaná státem
- jsou orgány státní správy, které uskutečňují výkon správy

Státní správu vykonávají:

- a) ústřední orgány státní správy - působnost pro celý stát (prezident, vláda a ministerstva)
- b) územní orgány státní správy - pouze pro místní působnost (finanční úřad, úřad práce...)
- c) ostatní státní orgány (např. státní fondy)
- d) jiné k tomu oprávněné subjekty (např. veřejná stráž - rybářská stráž)

Rozlišujeme státní správu:

- **specializovanou** „specializující se na určitý úsek SS“ (např. finanční úřad)
- **všeobecnou** (politickou) v přenesené působnosti (např. krajské úřady)

!!!Ve státní správě platí hierarchické uspořádání tj. vztahy nadřízenosti a podřízenosti!!!

Ústřední orgány státní správy:

- orgány správy státu, které mají nejvyšší výkonnou moc
- jejich postavení je dáno ústavními zákony

PREZIDENT ČR

- hlavou státu, starší 40 let, volební období na 5 let (fci může vykonávat ve 2 volebních obdobích)
- je oprávněn rozpustit poslaneckou sněmovnu, svolává poslaneckou sněmovnu
- jmenuje a odvolává předsedu vlády a členy vlády
- zastupuje stát navenek
- má právo amnestie
- uděluje vyznamenání

VLÁDA ČR

- vrcholným orgánem výkonné moci a za svou činnost odpovídá poslanecké sněmovně
- v čele je předseda vlády (premiér)
- její postavení vymezuje Ústava ČR

MINISTERSTVA

- financí, zahraničních věcí, obrany, školství, mládeže a tělovýchovy, kultury, práce a sociálních věcí, spravedlnosti, vnitra, průmyslu a obchodu, pro místní rozvoj, zemědělství, dopravy, životního prostředí
- monokratický orgán → v čele jedna osoba, která rozhoduje
- působnost po celé ČR
- ministr jmenuje prezident na návrh předsedy vlády
- ministr jmenuje své náměstky
- ministerstva připravují návrhy zákonů a jiných právních předpisů (např. vyhlášky), které patří do jejich působnosti

ÚSTŘEDNÍ ORGÁNY VÝKONNÉ STÁTNÍ SPRÁVY

- působnost na celém území ČR
- nepodléhají žádnému ministerstvu
- v čele je předseda (ředitel), kterého jmenuje prezident na návrh předsedy vlády
- Ústřední instituce: např. Český statistický úřad v Praze
- Český katastrální a zeměměřičský úřad v Praze
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (nekalá soutěž, padělky)
- Úřad pro ochranu osobních údajů v Praze

Územní specializované orgány státní správy:

- specializují se na určitý úsek státní správy:
- například Úřady práce a správa sociálního zabezpečení, Celní ředitelství, Okresní a obvodní ředitelství Policie ČR, Finanční ředitelství a úřady, Školské úřady
- Tyto úřady dělíme na:
 - **JEDNOSTUPŇOVÉ** (neřídí další orgány – školský úřad)
 - **DVOUSTUPŇOVÉ** (řídí další orgány – ministr financí jmenuje ředitele finančního ředitelství, ten jmenuje ředitele finančního úřadu).

SAMOSPRÁVA

- organizace, která spravuje své vlastní zájmy a záležitosti veřejného zájmu
- má volené představitele
- má právní subjektivitu (práva a povinnosti)
- hospodaří se svým majetkem dle schváleného rozpočtu
- dělí se na **ZÁJMOVOU** a **ÚZEMNÍ**

ZÁJMOVÁ SAMOSPRÁVA

- představuje sdružování občanů se stejnými zájmy a zálibami
- představitelé (prezident, předseda, představenstvo, výbor) jsou voleni na volební funkční období
- má hierarchii, sídlo, vlastní činnost, stanovy (řád, kterým se řídí), oblast působení, zodpovědnost sama za sebe a ke svým členům
- členíme na **PROFESNÍ** a **ZÁJMOVÉ** sdružení

Profesní sdružení:

- je zájmová samospráva, která představuje sdružování občanů stejného profesního zaměření
- jedná se např. o komory: advokátní, notářská, soudců, exekutorů, lékařská, veterinární...

Zájmové sdružení:

- zájmová samospráva s postavením společenství, které sdružuje občany stejných zájmů a zálib, v němž se uplatňuje princip dobrovolnosti
- jedná se o odbory, svazy, sdružení, kluby
- politické strany, zájmové organizace (sdružování filatelistů), svazy (včelařů, zahrádkářů, novinářů), sportovní a tělovýchovné organizace (FC, tenisový klub, Sokol), zájmové kluby (divadelních herců), odborové organizace (v zaměstnání)

ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA

- členění státu na vyšší územní celky a obce
- územní celky jsou vytvořeny z potřeb veřejného a společenského zájmu a z principu řídit vlastní záležitosti občanů
- jednotlivé samosprávné územní celky (kraje a obce) mají: společenský a historický vývoj, občanskou sounáležitost, územní a geografickou soudržnost, ekonomickou a hospodářskou samostatnost, kompetence k zabezpečování potřeb svých obyvatel (zajišťuje ochranu zájmů občanů), pravomoci k vytváření vlastních právních norem (vyhlášky)

Vyšší územní samospráva:

- ČR je územně členěna na 14 samosprávných vyšších územních celků se sídlem krajského úřadu v krajském městě: Hlavní město Praha, Liberecký kraj, Královéhradecký...

Územní samospráva obcí:

- obecní územní samospráva má samosprávnou instituci, obecní úřad, který převzal kompetence a odpovědnost za činnosti, které dříve vykonávaly státní organizace
- 6246 obcí v ČR